

אין מעמידן פרק שני עבודה זרה. כה.

מסורת הש"ס

(א) [צק"א: עשרים וארבע,
וכן לה[לן], (ב) תענית כה,
(ג) ס"א א"ר אלעזר,
(ד) [בתחלה], (ה) קידושין פ. ;
(ו) [נ"ל שמים], (ז) [סומך.
רש"ש],

הגהות הב"ח

(א) גמ' כיום תמים
מכלל דמעיקרא לאו
כיום תמים ר' שמואל בר
נחמני: (ב) שם דכתיב
ביה ועשת הישר וכו'
דכתיב ביה צימים:
(ג) רש"י ד"ה ספר וכו'
מקצתה הכא וצנצנא:
(ד) תו"ם ד"ה למשה וכו'
מלמד שהזריח לו גלגל
חמה:

לעזי רעז"י

הטירי"ל. עורף.
פולפ"א. הבשר שעל עצם
הירך.

מוסף רש"י

אחיא אחל אחל כתיב
במלחמה ירושע אחל גלך
ובמלחמה משה כתיב אחל
תה פקדך, וירושע
נקדמה לו ממה במלחמתו
כדכתיב ביהודי, חף משה
כך, שכן דרך המצויין לא תהא
סחוס מן המפורש ברמז,
בדבור ודמה לחכמי,
וגזירה שזה אחל מן י"ב
מדות ציטוט מן למשה
מסיני, ובמחלית סיפרא
מפורש (נשיית ד.).
שתי נשיים. מפני ששם
קלה ושיחית נחוח
המפתחות ולכן תראה וז'
מחזיקתה, שפך חיל העפשה
כמותה (קדושין פז).

רבינו חננאל

וידוע השמש וירח עמד
 וגו' ומה על ספר
 ספר בראשית שהוא
 ספר אברהם יצחק ויעקב
 שנקראו ישרים כדכתיב
 ויחם נפש מות ישרים
 והנאמר מרדכי עמידת
 שמשם וירדו יהיה חמה
 הגרים אימת יהיה חמה
 אפרים ידוע אצל חמה
 הגרים וירדו השמים
 חמה ליהושע. כמה נחמד.
 ויהושע בן לוי אמר
 כיום המים. כ"ו שנה.
 כיצד אלו שית וקם שית
 כללו על דבר כיום המים
 כו'. י"ב כדתי ויעמד
 השמש בחצי השמים.
 ומכתיב א"ל לבוא כיום
 המים. כלל עמידתו כיום
 המים שהוא י"ב שעות.
 שית עלה שית כמנהג
 עד שהגיע לחצי השמים
 ועמד שם י"ב שעות
 וירד ו' שעות כמנהג עד
 שהגיע למערב א"ל עמד
 לבוא כיום המים עמד
 שם ו' שעות אחרות. הרי
 כ"א שעות כיום המים.
 וי"א אומר כ"ד שעות
 וחלו"ת י"ב שעות שכל
 ש"ו הכל י"ד שעות. כיצד
 עלה מן המדבר ש
 שעות עד שהגיע בחצי
 השמים ועמד שם י"ב
 שעות וירד למערב ש
 שעות אברהם עמד
 שם י"ב שעות. ומצאת
 עמידתו בשני מקומות
 כ"ד שעות וי"א שעות חמה

ר' שמואל בר נחמני א
מקומות ל"ו שעות. וי"ח
והכתיב ולא היה כיום
וה' השליך עליהם אבני
רמיזא ידך בערף אויביך
והעליה ר' יוחנן אמר

וידום השמש. ציהושע כתיב כשנחלם
נחמני צמדדס פסוקא דוישרנה ופלי
שותק ויהושע אומר שירה כשצילה דכר
על ספר הישר. שעמיד ליעשות לי
על עזמו שימות מיתה של גויעה
כעומן: ויהושע מיתוא. כצדאשע
שעמיד יהושע לצל לנס זה. יהושע
משצט אפרים בא דכתיב (במדבר
א) למטה אפרים הושע בן נון
וכתיב באפרים ורעו יהיה מלך
הגוים כל הארצות נתמלאו מיראתו
ומאיתמו ורעו של אפרים יהיה מלך
הגוים ארס נזחן כאן מלחמה ואין
בצני אפרים ציהושע ודאם זה אצל כשעה
שעמדה לו חמה ליהושע נראה לכל
העולם ויראו מפניו: ספר משנה
ותורה וספר שופטים ל"ג הכא
רישטא דגירסא דלקמן
ויקבעה ^א היא ושצשחא היא
דהא לא רמזא ציה: ויעמד
השמש. יס כשמשעה שפי עכבות
ואחת כחצי השמים והיינו כחצי היום
ואחת סמוך לשקיעתו: דכתיב ולא
אץ לבוא. אלא שהה כיום תמים
דהיינו עשרים וארבע שעות דיום
ואינו תמים ושלם אלא עם לילו:
עשרים וארבע. היה אותו יום
מעלות השחר עד ילידת הכוכבים
ויוום תמים אכולה מילתא קאי אהילוך
וואעמידה: אזיל שית. עד חצי
השמים: וקס שית. דכתיב ויעמד
השמש: ואזיל שית. עד ערב וקס
שית דכתיב ולא אץ לבוא: כולה
מילתא. הילוכו ועמידתו כיום
תמים עשרים וארבע ש' ולילה
שאר ימים: ושיט. דיום תמים
דקרא אעמידה לחור קאי: ארבעים
ושמונה. דיום תמים דקרא אשהיה
דשקיעה קאי וקמייחא דלא כתיב
ציה כיום תמים סתם עמידה שני
עשר שעות כעמידה שדרכו לעמוד
ולשתוק כלילה: איכא דאמרי.
הסך שיעורי דהנך רבנן בתוספתא
שניתוסף על היום קאמרי להו:
רבי יהושע בן לוי אמר עשרים
וארבע. הואי התוספתא ויום תמים
אעמידה קאי: ור"א אמר ל"ו. הוי
בתוספתא ויום תמים דקרא אעמידה
דלא אץ לבוא קאי וקמייחא סתמא
יצר שעות כחורש לילה: ור' שמאל
בבב נחמני. כפר דכיום תמים
אעמידה דולא אץ לבוא קאי ומיהו
מקיש עמידתו דחצי השמים לביתא
דלא אץ לבוא: נקדימון בן גוריון
אגמרא. שהללוהו הגמון ^א אחד
עשר מעיות כו' במסכת תענית
בפ' סדר תעניות אלף (דף יט:):
למטה. כחלמחא סיחון: לא היה
כיום ההוא. כמשעשע ליהושע כתיב:
אבני צרד. דלא היו כשמה: ויאמר

ללמד בני יהודה קשם. בקינה שכן
המוֹשֵׁךְ בָּקֵשׁ נֹתֵן יָדוֹ כְּנֶגֶד עֵינָיו
מִלְחָמָה שְׂרִירָה לִימוֹד כּוֹ' וּמִנֶּלֶךְ.
הַשֵּׁם יִהְיֶה יַעֲלֶה אֶלְמָלֵךְ כְּתָם מִלְחָמָה
גּוֹפִיִּי וְנָקַט לָהּ: וְהַעֲלִינָה. מֵה שֶׁעָלָה
עֵשׂוֹן שֶׁל זֹמָת הַגִּיד הַמְמוֹנָע בֶּן יִצְחָק
וְהַשֵּׁם יִהְיֶה שְׂכֵם מִתּוֹפֵה וְהַשֵּׁם יִהְיֶה
לְדִידָהּ לְכַח דְּמָה קִטְנָה הִוא וְקִיָּיִם
שׁוֹפֵי. כֹּף הַיָּרֵךְ הַקּוֹצֵב עֵשׂוֹן הַקּוֹלִיתָ

יִידוּם הַשֶּׁמֶשׁ וִירַח עֲמַד עַד יָקוֹם גּוֹי
אוֹיְבָיו חֵלָא הִיא כְּתוּבָה עַל סֵפֶר הַיֶּשֶׁר מֵאִי
סֵפֶר הַיֶּשֶׁר אֲ"ר חֵיִיא בֶר אַבָּא אֲ"ר יוֹחָנָן זֶה
סֵפֶר אֲבֵרָהִם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שֶׁנֶּקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל
שֵׁנָא² תְּמוֹת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל וְהִיא רְמוּזָא
זֶרְעוֹ יִהְיֶה מֵלָא הַגּוֹיִם [אֵימָתִי יִהְיֶה מֵלָא
הַגּוֹיִם] בִּשְׁעָה שֶׁעֲמֻדָּה לֹא חֲמָה לִיהוֹשֻׁעַ
וַיַּעֲמֵד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אֵין
לְבוֹא כּוּם תָּמִים וְכִמָּה אֲ"ר יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי
עֲשִׂירִים וָאַרְבַּעָה [שְׁעָי] אֵזֵל שֵׁת וְקָם שֵׁת
אֵזֵל שֵׁת וְקָם שֵׁת כּוֹלָה מֵלֵתָא כּוּם תָּמִים
ר' אֶלְעָזָר אָמַר שְׁלֹשִׁים וְשֵׁת אֵזֵל שֵׁת
וְקָם תְּרִיסָר אֵזֵל שֵׁת וְקָם תְּרִיסָר עֲמֻדָתוֹ

לְמִשְׁחָה לַיהוֹשֻׁעַ וְאֶנְקִירְמוֹן. הָא
 דְּלֵא קַחְשִׁיב נְמִי יַעֲקֹב
 כִּי שָׁם לֹא הָיוּ רַק תַּשְׁלוּמִין כְּדֹאמְרִי
 (חולין 97 ב:) שֶׁמֶשׁ שִׁשְׁקָה עֲצֻבּוֹ
 וְזֹרֵחַ עֲצֻבּוֹ וּמֵהָאִי טַעְמָא נְמִי
 לֹא חָשִׁיב חֻקִּיָּה שֶׁלֹּא הָיוּ רַק
 תַּשְׁלוּמִין לְיוֹם שֶׁנִּתְקַלְרַב צִיּוֹן אֲחִי
 וְהִרְ"ר אֶלְתָּנן אֹמֵר דֶּהֱוּא מַעֲשֵׂה
 דְּחֻקִּיָּה לֹא הִיא אֲלֵא אֲזוֹת עֲבֵלְמָא
 שְׁהִי לֹא עֲמִיד הַשְּׁמַשׁ כֻּלָּם בְּתַקּוּם
 אֶחָד אֲלֵא שֶׁהֵלֶךְ לְאֲחֻרָיו דְּבִזְרָאֲשִׁית
 רַבָּה אִיכָא נְמִי לַמִּיד וְיֹשֵׁם ה' לְקִין
 אֹתוֹת מִלְמַד (י) שֶׁהַעֲמִיד לוֹ בְּגִלְגַּל חֲמָה:
 לֵא

כיום תמים רבי שמואל בר נחמני אמר ארבעים ושמונה אויל שית וקם תריסר אויל שית וקם עשרים וארבעה⁶ [שנאמר] ולא איץ לבוא כיום תמים מכלל דמעיקרא לאו כיום תמים [הוה] א"ד בתוספתא פליגי ר' יהושע בן לוי אמר עשרים וארבעה אויל שית וקם תריסר אויל שית וקם תריסר עמידתו כיום תמים ר"א אמר שלשים ושש אויל שית וקם תריסר אויל שית וקם עשרים וארבעה ולא איץ לבוא כיום תמים⁶ ר' שמואל בר נחמני אמר ארבעים ושמונה אויל שית וקם עשרים וארבעה אויל שית וקם כ"ד מקיש עמידתו לביאתו מה ביאתו כיום תמים אף עמידתו כיום תמים⁷ תנא כשם שעמדה לו חמה ליהושע כך עמדה לו חמה למשה ולנדימוון בן גוריון יהושע קראי נקדימוון בן גוריון גמרא למשה מנלן⁸ אתיא אהל אהל כתיב הכא 'אהל תת פחדך וכתיב התם ביהושע' אהל גדלך ורבי יוחנן אמר אתיא תת תת כתיב הכא אהל תת פחדך וכתיב ביהושע⁹ ביום תת ה' את האמורי ר' שמואל בר נחמני אמר מגופיה דקרא שמעת ליה⁴ אשר ישמעון שמעך ורגזו וחלו מפניך אימתי רגזו וחלו מפניך בשעה שעמדה לו חמה למשה מיתיבי⁷ ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו איבעית אימא שעות הוא דלא הוו נפיש כולי האי ואיבעית אימא אבני ברד לא הוו דכתיב⁸ ויהי בנוסם מפני בני ישראל הם במורד בית חורון וה' השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים עד עזקה וימותו כתיב⁹ ויאמר ללמד בני יהודה קשת הנה כתובה על ספר הישר מאי ספר הישר א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן זה ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים דכתיב בהו תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו והיכא רמיזא¹⁰ יהודה אתה יודוך אחיך ירך בעורף אויבך ואיזו היא מלחמה שצריכה יד כנגד עורף הוי אומר זו קשת ר"א אומר זה ספר משנה תורה ואמאי קרו ליה ספר הישר דכתיב⁶ ¹¹ ועשית הישר והטוב בעיני ה' והיכא רמיזא¹² ידיו רב לו ואיזו היא מלחמה שצריכה שתי ידים הוי אומר זו קשת ר' שמואל בר נחמני אמר זה ספר שופטים ואמאי קרו ליה ספר הישר דכתיב¹³ בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה והיכא רמיזא¹⁴ למען דעת דורות בני ישראל ללמדם מלחמה ואיזו היא מלחמה שצריכה לימוד הוי אומר זו קשת ומנלן דביהודה כתיב דכתיב¹⁵ מי יעלה לנו (בתחלה) אל הכנעני¹⁷ להלחם בו ויאמר ה' יהודה יעלה¹⁶ ויירם הטבח את השוק והעליה וישם לפני שאול מאי והעליה ר' יוחנן אומר שוק ואליה מאי והעליה דמסמכא שוק לאליה ורבי אלעזר אומר שוק וחזה מאי והעליה דמחית לה לחזה עילוייה דשוק כי בעי אנופי ומנפי ליה ורבי שמואל בר נחמני אמר שוק ושופי מאי והעליה שופי עילוייה דשוק קאי: לא תתייחד אשה עמהם: במאי עסקינן אילימא בחד כחותה גבי ישראל מי שרי¹⁸ והתנן¹⁹ ללא יתייחד איש אחד עם שתי נשים

היו מושכי קשת: יד כנגד עורף.
ה ועשית הישר והטוב: איזהו היא
חולה אל הכנעני להלחם בו ויאמר
עליה. משום פלוגתא דהני אמוראי
עלה ונסמכה על השוק ושוק הוא
חיים. מניח חזה על השוק גבי חזה
כרך (את) הצווא לא הוה חזה ושוק
זולה ואין חזה ושוק צבמה קטנה:
גמין קלות ושמהין תמריריה לעצירה:
אלא

כיום תמים כ"ד שעות נמצאת עמידתו בשני ידה לו למשה ולנַקדימוֹן בן גוריון כו'. איני בעיני תימא אבני ברד הוא דלא הוו כדכתיב ויחזן זה ספר בראשית כו'. כראמוֹן, והכי אתא חזקו והעליה ויש לפני שאלו. ומא תיחד אשה עמהו מפני שחשורין על העריות

עין משפט
נר מצוה

יג א מיי פכ"ב מהל' חסורי ביאה הל' חסמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' כב סעיף ה:

יֵרֵא אֶת אֲנִי

1. וידם השמש וירח
עקמו דע יקם וגו אינו
הולך היא כחונה על
ספר הישר ויעמד
והשמש בחצי השמים
ולא אץ כלוב כי
מקום:
והשם י
2. מי מנה עפר יעקב
מוסר את רבע שאל
במות נפשי מות ישרים
ותהי אחרית כמדה:
כמדבר כ י
3. ויקמן אביו וימור
ידעתי כי ידעתי עם וואו
ידיה לעם וגם הוא יגדל
ואולם אחי הקטן יקל
ממנו וורע יגדל
הגרים:
4. היום חלה אתל ת
פודך וירחקך על פני
העמים תחך כל השמים
ישמעך
אשר ורל ממך:

דברים כ ה
5. וַיֹּאמֶר יי אֵל יְהוֹשֻׁעַ
הַיּוֹם הַזֶּה אֶחָד גִּדְּלָךְ
בְּעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
יֵדְעוּן כִּי בְּאִשֶּׁר הָיִיתִי
עִם מֹשֶׁה אֵדִידָה עִמָּךְ:
יְהוֹשֻׁעַ ז ג
6. אַז דִּבֶּר יְהוֹשֻׁעַ לַי
בָּיִת תַּת יי אֶת הָאָמָרִי
לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
לְעֵינַי יִשְׂרָאֵל שִׁמְשׁ
בִּגְבֻעוֹן דָּוִם וְיִרְחָ בְּעֵמֶק
אֲלֻזִּי יְיָ יְהוֹשֻׁעַ י ב

7. וְלֹא הָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
לִפְנֵינוּ וְאַחֲרֵינוּ לִשְׁמֹעַ
יְהוָה בְּקוֹל אִישׁ בִּי יְהוָה
נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל:

יהושע י יד
8. ויהי בנגס מפני
ישראל הם במורד בית
חור וי השליך עליהם
אבנים גדולות מן השמים
עד עזקה וימתו רבים
אשר מתו באבני הקרד
מאשר הרגו בני ישראל
יהושע י יא
הברכה:
9. ויאמר ללחמה יי
יהודה קשת הנה כתובה
על ספר הישר:

שמׁוּאֵל בִּאֵי יָח.
10. יְהוּדָה אֶתְּהָ יִדְוּךָ
אַחִיךָ יִדְךָ בְּעֶרְףְּ אִבִּיךָ
יִשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ בְּנֵי אֲבִיךָ:

בראשית מט ח
11. וְעִשִּׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב
בְּעֵינֵי יי לְמַעַן יִיטֵב לְךָ
וּבָאתָ וִירֶשֶׁתָּ אֶת הָאָרֶץ
הַטְּבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יי
לְאַבְתָּיִךְ: דְּבָרִים ו יח

12. חֲתַת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר
שְׁמַע יי קוֹל יְהוּדָה וְאַל
עֲמוּ תִבְיָאֲנוּ יָדָיו רַב לוֹ
וְעֶזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה:

דברים לג ז
13. בַּיָּמִים הָהֵם אֵין
מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ

הַיִּשָּׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה:
שׁוֹפְטִים יִזְוֶה
14. רַק לְמַעַן יִדְעַת דְּרוֹת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד
מִלְחָמָה רַק אֲשֶׁר לַפְּנִים
לֹא יָדְעוּ:

15. וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת יִהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׁאַלֻּם בְּנֵי מְדָנָאֵל בֶּן לֵאמֹה מִן

וַיֹּאמֶר יְהוָה יְהוּדָה יִזְכָּר
בְּתַחֲלָה לֶחֶם בּוֹ:
יַעֲלֶה לָנוּ אֶל הַכֹּנְעָנִי
יִשְׂרָאֵל בִּי לֵאמֹר מִי

הִנֵּה נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ בְּיָדוֹ:
שׁוֹפְטִים אֲ-ב-
וְיָרֵחַ הַזֶּמֶן אֶת

הַשּׁוֹק וְהַעֲלִיָּה וַיִּשֶׁם
לְפָנַי שְׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה
הַנָּשָׂאֵר שִׁים לְפָנֶיךָ אֲבָל

כִּי לְמוֹעֵד שְׁמוֹר לָךְ
לְאֹמֹר הָעַם קִרְאֵתִי
וַיֹּאבֵל שְׂאוֹל עִם שְׂמוּאֵל

ביום ההוא:
שמואל א ט כד